

بررسی تأثیرگذاری قانون به عنوان یکی از عناصر بین‌النهرینی در تمدن هخامنشیان

اسماعیل فرج زاده

کارشناسی ارشد باستان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

چکیده

هدف این مقاله بررسی تأثیر تمدن‌های بین‌النهرین در تمدن هخامنشی است که به عنصر ویژه تمدنی، قانون پرداخته است. این تحقیق دارای ویژگی دو وجهی توصیفی-تحلیلی است و در زمره پژوهش‌های کیفی قرار می‌گیرد. روش پژوهش حاضر از نوع تحلیل اسنادی می‌باشد. از تحلیل‌هایی کیفی به منظور تحلیل و جمع‌بندی آنها استفاده شد. در راستای تحقق هدف مقاله به مباحثی از قبیل؛ منابع تاریخ ایران در عصر هخامنشی، قانون به عنوان یکی از عناصر بین‌النهرینی در تمدن هخامنشیان، قوانین بین‌النهرین، قوانین ایران و بررسی شباهت‌های بین این دو پرداخته شد. در رابطه با قانون‌گذاری، برقراری عدل و داد و ممانعت از ستم زورگویان بر ضعیفان، الگوی شاهان هخامنشی، بخصوص اریوش کبیر را در کتیبه‌هایش، تا حدودی به قانون-های رایج در بین‌النهرین، به ویژه قوانین مدون حمورابی دانست. بعضی از دانشمندان توانسته‌اند وجود تشابهاتی را بین فرمان-های اریوش و قوانین حمورابی تشخیص دهند. گویا تا حدودی اریوش بر آن بود که در قانون‌گذاری با حمورابی هم‌پایه باشد. در نتیجه‌ی این شباهت‌ها در قوانین و اصول کشورداری است که بسیاری از محققان امروزی شاهنشاهی ایران را اساساً ادامه‌ی امپراتوری‌های سابق بین‌النهرین، و سازمان اداری و فرهنگ آنان را نیز تا حد زیادی حاوی سنت‌های این منطقه می‌دانند. در مجموع بررسی‌ها بیانگر این بود که هخامنشیان، در مباحث قانون، از نمونه‌های بین‌النهرینی استفاده بهینه بردند. با مقایسه استوانه کورش و اعلامیه کاهنان بابل و دیگر آثار باقی مانده از عصر هخامنشی، با مجموعه قوانین حمورابی این تأثیرگذاری مشخص می‌شود.

واژه‌های کلیدی: قانون، عناصر بین‌النهرین، تمدن هخامنشیان، قوانین حمورابی

مطالعات هنر و فرهنگ

دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸، صفحات ۴۶-۵۹